

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår saksbehandler
Bjørnar Sandberg

Vår ref.
2023/7785
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.

Dato
26.02.2025

Kommuneplanens arealdel - høring av drikkevannsbestemmelser

VEDTAK

Byplansjefen vedtar å legge forslag til nye drikkevannsbestemmelsene (§§28.1-3) i Kommuneplanens arealdel 2022-2034 ut til offentlig ettersyn, samtidig som det sendes på høring.

Forslaget er beskrevet i saksframstillingen under.

Vedtaket fattes i henhold til plan- og bygningsloven § 11-14 og etter Trondheim kommunes delegeringsreglement.

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn

Bystyret i Trondheim vedtok i sluttbehandlingen av KPA 2022-2034, 26.09.2024, nye drikkevannsbestemmelser (§§ 28.1-3). Disse var enklere og kortere enn Kommunedirektørens foreslåtte drikkevannsbestemmelser, som har vært hørt tidligere (§§ 28.3.2-28.6). Drikkevannsbestemmelsene som ble vedtatt sendes nå på høring for å gi berørte parter anledning til å komme med formelle høringsuttalelser. Planen er enda ikke rettskraftig per. 24.02.2025.

Samtidig med vedtak av drikkevannsbestemmelsene som nå sendes på høring, ble det vedtatt at det skal utarbeides forslag til endring av drikkevannsbestemmelsene i ny KPA. Igangsetting av dette arbeidet er varslet i brev 16.12.2024. I forbindelse med utarbeidelsen av nye drikkevannsbestemmelser vil det også gjennomføres nye risikovurderinger og være dialog med berørte parter.

Postadresse:
Trondheim kommune
Byplankontoret
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Holtermanns veg 7

Telefon:
72 54 25 00

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: byplan.postmottak@trondheim.kommune.no
www.trondheim.kommune.no

Beskrivelse av forslaget

Bestemmelsene som nå høres er vesentlig enklere og kortere enn de som ble foreslått av kommunedirektøren. Drikkevannsbestemmelsene som nå sendes på høring er gjengitt under.

§ 28.1 og 2 gjelder for alle sikringssonene for drikkevann i vedtatt plankart i KPA 2022-2034. Altså både for sikringssonene ved Jonsvatnet, Jessmokilden, høydebassengene Reppeåsen, Steinan og Høgåsen, Vikåsen rentvannstunnel og infrastrukturene over metrovannsledningen. §2 8.3 gjelder kun Jonsvatnet.

Bestemmelse vedtatt i sluttbehandling av KPA 26.09.24 - som sendes på høring:

§ 28.1 Sikringssoner drikkevann (110) - formål og kommunal myndighet

Formålet med hensynssonene er å redusere fare for forurensning av vannforsyningssystemet ved å hindre økt aktivitet i tilsigsområdet. Drikkevannsinteressen skal være overordnet alle andre interesser innenfor hensynssonen ved utøvelse av kommunal avgjørelsesmyndighet.

§ 28.2 Sikringssoner drikkevann (110) - Forbud mot forurensning

Det er forbudt å forurense drikkevann. Forbudet omfatter alle aktiviteter som medfører fare for at drikkevannet blir forurenset. Forbudet omfatter blant annet tiltak/virksomhet listet opp under § 28.3.

§ 28.3 Sikringssone drikkevann (110) - Jonsvatnet

Som vassdrag regnes Jonsvatnet (Litlvatnet, Storvatnet og Kilvatnet) og mindre bekker/tilsig.

§ 28.3.1 Ferdsel og opphold

Følgende bestemmelser gjelder for enhver som ferdes eller oppholder seg i vassdrag eller innenfor 100 m fra vassdrag:

- a) Det er forbudt med bading (både for mennesker og husdyr), padlebrett/SUP, brettseiling, dykking og lignende aktiviteter.
- b) Det er forbudt å sette opp telt, hengekøye, parkere bobil og lignende, eller på annen måte slå leir, ved f.eks. å tenne bål, solbade eller på annen måte oppholde seg i sonen utover å gå tur og ha en kort rastepause.
- c) Det er forbudt å arrangere idrettsarrangement og andre organiserte arrangementer uten tillatelse fra kommunen.
- d) Det er forbudt å bruke motorfartøy eller motorisert redskap på eller i Jonsvatnet, både på islagt og åpent vann uten tillatelse fra kommunen. Forbudet gjelder alle typer motorer. Det er likevel tillatt å bruke motorisert fartøy til nødvendig drift av vannverket.
- e) Det er forbudt å ta med levende ferskvannsorganismer inn i sonen. Dersom fiskeutstyr/båt er benyttet i et annet vassdrag/sjø, må det rengjøres og tørkes fullstendig eller desinfiseres før det tas med inn i sonen.

- f) Det er båndtvang for hund og andre kjæledyr (med unntak for katter). Påbudet om båndtvang for hund gjelder ikke ved jakt. Ekskrementer skal samles opp og tas ut av sonen eller kastes i avfallsoppsamler. Det er ikke tillatt å ta med hund eller andre kjæledyr i nærhet av vannkant eller på islagt vann.
- g) Det er forbudt å ferdes med hest. Offentlig vei, adkomstvei til det respektive gårdsbruk samt godkjent/sikret beiteareal er unntatt fra forbudet.

§ 28.3.2 Grunneiere og andre rettighetshavere

For grunneiere og andre rettighetshavere i tilsigsområdet gjelder følgende bestemmelser:

Hele hensynssonen:

- a) Det er forbudt å lagre avfall eller avløpslam.
- b) Fritidsboliger skal ikke ha innlagt vann. Fritidsboliger skal ha avløpsfritt forbrenningstolett eller annen løsning.
- c) Kunstgjødsel må primært lagres under tak eller sekundært være forsvarlig tildekket. Det er forbudt med inntransport av husdyrgjødsel eller avløpslam til nedbørfeltet.
- d) Transport av farlige produkter, som oljeprodukter, drivstoff og kjemikalier, skal foregå slik at den ikke kan utgjøre noen fare for forurensning i sonen. Kravet omfatter også håndtering av maskiner eller andre kjøretøy ved vask, reparasjon, oljeskift og lignende aktiviteter som kan medføre fare for forurensning i sonen. Dersom det skjer utslipp i nedbørfeltet, plikter den som oppdager utslippet å varsle vannverkseier og forurensningsmyndigheten.
- e) Det er forbudt å salte veier.

Innspill til varsel om igangsatt planarbeid desember - januar 2025:

Det ble varslet igangsatt planarbeid for endringer av flere tema i ny KPA i desember, blant dem endring av drikkevannsbestemmelsene. Innspillene til varslingen er også relevante for de vedtatte drikkevannsbestemmelsene, som sendes på høring nå.

Mattilsynet, Melhus kommune og Malvik kommune har varslet at de vil komme med innsigelse, dersom de vedtatte bestemmelsene nå sendes på høring. De skriver at Trondheim vannverk må etablere mer omfattende, komplisert og kostbar vannbehandling mye tidligere, dersom ikke Trondheim kommune gjennom KPA gir tilstrekkelig beskyttelse av drikkevanskilden. Økonomiske konsekvenser vil også gå ut over nabokommunene som samarbeider med Trondheim kommune og er forsynt med drikkevann fra Jonsvatnet. De mener at et høringsforslag må inkludere en farevurdering av risiko, sårbarhet og konsekvenser for å dokumentere at vannforsyningen er trygg. Det vises også til at praktiske og økonomiske konsekvenser for andre planer i Trondheim kommune, og at dette må belyses for å gi et godt kunnskapsgrunnlag i høringen. Dette gjelder for eksempel *Kommunedelplan Vann i Trondheim 2022-2033*. Kommunen må også følge opp regional plan for vannforvaltning i Trøndelag. Dette var også tema i dialogmøte om vedtatte bestemmelser i KPA med Mattilsynet og Malvik kommune, 14.1.2025.

Statsforvalteren anbefaler at kommunen har dialog med Mattilsynet for å sikre gode nok bestemmelser for drikkevannsforkomstene. Statsforvalteren viser også til drikkevannsforskriften § 6 og § 12. Statsforvalteren forutsetter at en oppdatert ROS analyse følger planforslaget på høring og videre til sluttbehandling jf. plan- og bygningsloven § 4.3.

Jonsvatnets grunneierlag og naboer er skeptiske til restriksjoner utover det som er i vedtatte drikkevannsbestemmelser. De skriver at det er viktig at det tas hensyn til mulighet for videre drift av landbruk. Grunneierlaget er ikke kjent med at det har vært en eneste hendelse hvor forhold knyttet til kvaliteten i drikkevannskilden har påvirket det ferdigproduserte drikkevannet negativt. Videre stiller grunneierlaget spørsmål ved hjemmelen for mer inngripende bestemmelser i ny KPA enn i KPA 2012-2024, og om risikovurderingene er basert på riktig faktum. De mener risikovurderinger bør ta utgangspunkt i konkrete potensielle hendelser og forløp, ikke ta utgangspunkt i at all menneskelig aktivitet utgjør en risiko.

Vurdering

Bakgrunnen for at bystyret vedtok å forenkle drikkevannsbestemmelsene som fulgte høringsforslagene til KPA 2022-2034 var å redusere det totale omfanget og detaljeringsgraden av bestemmelser om drikkevannet. Foreslåtte drikkevannsbestemmelser gjelder for samme sikringssoner som forslagene som tidligere har vært på høring.

Nye bestemmelser er i hovedsak en videreføring og styrking av drikkevannsbestemmelsene i KPA 2012-2024 for Jonsvatnet. I tillegg er sikringssonene noe endret.

Statsforvalteren påpekte i uttalelse til en klagesak på Jonsvatnet, 19.01.2016, at bestemmelsene i KPA 2012-2024 ikke gir en tydelig nok hjemmel til kommunen for å ivareta hensynet til drikkevannet. Drikkevannsbestemmelsene som nå sendes på høring gir etter Statsforvalterens uttalelse heller ikke kommunen tydelig hjemmel til å sikre drikkevannet tilstrekkelig. Dette er også hovedinnholdet i innspill til nye bestemmelser fra Mattilsynet, Malvik kommune og Melhus kommune.

De vedtatte bestemmelsene betyr at det må gjennomføres nye risikovurderinger i forbindelse med revisjon av Kommunedelplan Vann, samt at kompenserende tiltak må iverksettes gjennom revidert investeringsplan.

En foreløpig risikovurdering Trondheim kommune har gjennomført, viser at de vedtatte bestemmelsene kan medføre behov for store investeringer i rens tiltak på drikkevannet. Foreløpige anslag tilsier at nødvendige tiltak vil kunne beløpe seg til minst 1 til 2 milliarder kroner. I tillegg kommer økte driftsutgifter på selve rensingen. Dette er kostnader som må finansieres gjennom økt VA-gebyr i Trondheim og Malvik og Melhus.

Nye rensetrinn vil også ta minst 5-7 år å etablere, og i mellomtiden vil drikkevannet kunne være uten god nok beskyttelse. Dette gir økt risiko for forurensing av drikkevannskilden. Ved spesielle klimatiske forhold kan det gå kort tid før normalt opptredende forurensning i nedbørfeltet, eller direkte akutte utslipp, føres ned på dypt vann der drikkevannsinntaket

befinner seg. Det vil derfor sannsynligvis være behov for midlertidige tiltak og investeringer fram til nye rensetrinn er på plass.

Konklusjon

Byplansjefen anbefaler at planforslaget legges ut til offentlig ettersyn og sendes på høring.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Ragna Fagerli
byplansjef

Bjørnar Sandberg
saksbehandler

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur